

Parshat Pekoedé – Hachodesj - 5785 – (nr.206)

Samenvatting van de Parsha

1. Aliya Pekoedé begint met een verslag van de materialen die zijn gebruikt bij de constructie van de Misjkan . (goud = 4.386,5 pond ,zilver = 15.088,75 pond ,koper = 10.620 pond)

2e en 3e Aliyot De borstplaat , de Efod en het vest van de Kohen Gadol [Hogepriester] worden beschreven. De overige kledingstukken van de Kohen Gadol en de andere Kohanim [priesters] zijn gedetailleerd.

4e Aliya Moshe inspecteert de voltooide Misjkan . Moshe verklaart dat het hele project de exacte details van Hasjems instructies volgde. Moshe zegent de arbeiders.

5e, 6e en 7e Aliyot Op de eerste dag van Nissan , 2449, werd de Misjkan eindelijk opgericht. Nadat elk vat op de juiste plaats was gezet, daalde de aanwezigheid van Hasjem , de Sjechina, in een wolk neer en vulde de Misjkan .

Samenvatting van de Haftara - Parshat hachodesj (Jechezkeel 45-15 tot 46-18)

Deze speciale haftara is een profetie over het Paasoffer dat tijdens het Messiaanse tijdperk gebracht zal worden. Het weerspiegelt het thema van de Hachodesh-Torah- lezing: het bevel van Mozes aan de Israëlieten in Egypte om het Paaslam te bereiden en te brengen.

Deze haftara is onderdeel van Jechezkeel's profetie over de derde Heilige Tempel : de structuur, de inwijding en enkele van de gebruiken die daarin zullen worden waargenomen.

De haftara begint met een beschrijving van de verschillende offers die tijdens de zeven dagen durende inwijdingsceremonie van de Tempel zullen gebracht worden. Vervolgens wordt vermeld dat we op de 14e Nissan het Paasoffer zullen brengen.

Een groot deel van de rest van de haftara is gewijd aan de offers die de 'leider' zal brengen en beschrijft zijn in- en uitgang uit de Tempel.

Over Joods karakter

Pekoedé wordt soms "De parasja van de boekhouder" genoemd, omdat het met de gecontroleerde rekeningen van het geld en de materialen die aan het Heiligdom zijn geschonken, begint. Het is de manier van de Tora om ons de noodzaak van financiële transparantie te leren.

Maar onder het soms droge oppervlak liggen twee buitengewone verhalen, het ene verteld in de parasja van vorige week, het andere de week ervoor, en leren ons iets dieps over de Joodse natuur dat vandaag de dag nog steeds waar is.

De eerste heeft te maken met het heiligdom zelf. Hashem zei tegen Mozes dat hij mensen moest vragen om een bijdrage te leveren. Sommigen brachten goud, sommigen zilver, sommigen koper. Sommigen gaven wol of linnen of dierenhuiden. Anderen droegen acaciahout, olie, kruiden of wierook bij. Sommigen gaven edelstenen voor het borstharnas van de Hogepriester. Wat opviel was de bereidwilligheid waarmee ze gaven:

Het volk bleef [Mosjé] elke ochtend extra geschenken brengen. En al de geschoolde arbeiders, die al het werk aan het heiligdom deden, verlieten wat zij deden, en zeiden tot Mosjé: "Het volk brengt meer dan genoeg voor het werk, dat Hashem ons geboden heeft te doen."

Mosjé beval dat er in het hele kamp een aankondiging moest gedaan worden:

"Laat geen man of vrouw meer iets doen als offer voor het Heiligdom."

En dus brachten de mensen niet meer, want wat ze al hadden was meer dan genoeg voor al het werk dat gedaan moest worden. (Ex. 36:3-7)

Ze brachten veel te veel mee. Mozes moest hen zeggen dat ze moesten stoppen. Dat zijn niet de Israëlieten zoals we gewend zijn ze te zien, twistziek, en ondankbaar. Dit is een volk dat ernaar verlangt om te geven.

Een parasja eerder, lasen we een heel ander verhaal. De mensen waren ongerust. Mosjé was al een hele tijd op de berg. Leefde hij nog? Was hem een ongeluk overkomen? Als dat zo is, hoe zouden zij dan het G-ddelijke woord ontvangen, dat hun vertelt wat ze moeten doen en waar ze heen moeten gaan? Vandaar hun vraag naar een kalf – in wezen een orakel, een voorwerp, waardoor goddelijk onderricht gehoord kon worden.

Aäron, (volgens de meest begunstigde verklaring) realiseerde zich dat hij de mensen niet direct kon tegenhouden door hun verzoek te weigeren, dus nam hij een vertragsmanoeuvre. Hij deed iets met de bedoeling hen te vertragen, erop vertrouwend dat als het werk kon worden uitgesteld, Mosjé weer zou verschijnen. Dit is wat Aaron zei:

"Pak de gouden ringen van de oren van uw vrouwen, uw zonen en uw dochters af, en breng ze naar mij." (Ex. 32:2)

Volgens de Midrasj dacht hij dat dit ruzie zou veroorzaken binnen de families, omdat er weerstand zou zijn tegen de verzoeken om sieraden in te leveren en dat het project daar door vertraging zou oplopen. In plaats daarvan lezen we, onmiddellijk daarna, zonder pauze:

En al het volk nam de gouden ringen van hun oren en bracht ze naar Aäron. (Ex. 32:3)

Opnieuw dezelfde vrijgevigheid. Nu kunnen deze twee projecten niet minder op elkaar lijken. De ene, de Tabernakel, was heilig. De andere, het Kalf, was bijna een afgod. Het bouwen van de Tabernakel was een opperste mitsva; het maken van het kalf was een vreselijke zonde.

Toch was hun reactie in beide gevallen hetzelfde. Vandaar dit commentaar van de wijzen: Men kan de aard van dit volk niet begrijpen. Als er een beroep op hen wordt gedaan voor een kalf, geven ze. Als er een beroep op hen wordt gedaan voor de Tabernakel, geven ze. (Jeroesjalmi Sjekalim 1, 45).

De gemeenschappelijke factor was vrijgevigheid. Joden maken misschien niet altijd de juiste keuzes in waar ze aan geven, maar ze geven.

In de twaalfde eeuw onderbreekt R. Mosjé Maimonides (Rambam) twee keer zijn gebruikelijke kalme juridische proza in zijn wetboek, de Misjna Tora, om hetzelfde punt te maken. Sprekend over tzedaka, liefdadigheid, zegt hij:

"We hebben nog nooit een Joodse gemeenschap gezien of gehoord die geen liefdadigheidsfonds heeft." (Wetten van giften aan de armen, 9:3)

Het idee dat een Joodse gemeenschap zou kunnen bestaan zonder een netwerk van liefdadigheidsvoorzieningen was bijna ondenkbaar. Verderop in hetzelfde boek zegt de Rambam:

We zijn verplicht om nauwgezet te zijn in het vervullen van het gebod van tzedaka dan enig ander positief gebod, omdat tzedaka het teken is van de rechtvaardige, een afstammeling van Avraham, onze vader, zoals er gezegd wordt: "Want ik ken hem, dat hij zijn kinderen zal bevelen . . . om tzedaka te doen"... Als iemand wreed is en geen barmhartigheid toont, zijn er voldoende redenen om aan zijn afstamming te twijfelen, aangezien wreedheid alleen bij de andere natiën aangetroffen wordt. . . Wie weigert liefdadigheid te geven, wordt Belial

genoemd, dezelfde term die wordt toegepast op afgodenaanbidders. (Wetten van giften aan de armen, 10:1-3) .

De Rambam zegt hier meer dan dat Joden liefdadigheid geven. Hij zegt dat een liefdadige gezindheid ,in Joodse genen geschreven is, een deel van ons overgeërfde DNA. Het is één van de tekenen dat men een kind van Avraham is, zozeer zelfs dat als iemand geen liefdadigheid geeft, er "redenen zijn om zijn afstamming te vermoeden". Of dit nu nature of nurture of beide is, Joods zijn is geven.

Er is een fascinerend kenmerk van de geografie van het land Israël. Het bevat twee zeeën: het Meer van Galilea en de Dode Zee. Het Meer van Galilea is vol leven. De Dode Zee is, zoals de naam al aangeeft, dat niet. Toch worden ze gevoed door dezelfde rivier, de Jordaan. Het verschil – en dat is de sleutel – is , dat het Meer van Galilea water ontvangt en water geeft. De Dode Zee ontvangt, maar geeft niet. Ontvangen maar niet geven is, zowel in de Joodse geografie als in de Joodse psychologie, gewoon geen leven.

Zo was het ook in de tijd van Mozes. Zo is het vandaag. In vrijwel elk land waar Joden wonen, staat hun liefdadigheid in geen enkele verhouding tot hun aantal.

In het Jodendom is leven , geven. (R. Jonathan Zachs)

“Chazak, chazak, v'nitchazek”

Wees sterk, wees sterk, en wij zullen sterk zijn!"

Het wekelijkse gedeelte dat we deze week lezen is Parshat Pekoedé (Exodus 38:21-40:38), dat de laatste hoofdstukken van Sefer Shemot (het boek Exodus), omvat.

Als de ba'al koreh (de Tora-lezer) de laatste verzen nadert, staan we op. En als hij de laatste woorden uitspreekt, roepen we luid en met dramatische zwier: "Chazak, chazak...", "Wees sterk, wees sterk..."

Er zijn twee manieren om deze gewoonte te begrijpen. Mogelijk geven we enthousiast uiting aan ons gevoel van viering dat we het tweede boek van de bijbel hebben voltooid. Of misschien, in het besef dat we het zojuist voltooide boek op zijn minst minimaal niet hebben begrepen en gewaardeerd, bevestigen we nu onze intentie om het de volgende keer beter te doen.

Vieren we onze recente prestatie, of erkennen we de ontoereikendheid van onze studie van Sjemot (Exodus) en wijden we ons opnieuw aan het bereiken van een beter begrip van Vayikra (Leviticus) ?

Er is een passage in de Gemara (Talmoed) (Berachot 32b) die het begin vormt van een benadering om deze vraag op te lossen. Er staat:

Rabbi Chama bar Chanina zei: "Als een persoon merkt dat hij gebeden heeft, maar nog niet verhoord is, dan moet hij opnieuw bidden, zoals geschreven staat: 'Hoop op de Heer. Wees sterk en vol goede moed, en hoop op de Heer (Psalm 27:14)."

Men kan het advies van Rabbi Chama begrijpen als een suggestie van volharding, van koppige herhaling van het gebed keer op keer totdat het gehoord wordt. Of, aan de andere kant, misschien spoort Rabbi Chama degenen die teleurgesteld zijn in het gebed (en wie van ons heeft niet zo'n teleurstelling geleden?) aan, om hun gebeden nieuw leven in te blazen met diepere emotie, met grotere urgentie, in duidelijkere details, of met een effectiever vocabulaire. Als we de laatste zienswijze aannemen, zullen we de les hebben geleerd dat toewijding aan het gebed een zekere mate van hernieuwde toewijding, van vernieuwing en ja, van creativiteit met zich mee moet brengen. Het kan niet zomaar "same old, same old" zijn.

Als ik verder nadenk over het advies van Rabbi Chama, begin ik me te realiseren dat het begrijpen van hem misschien geen of/of-keuze is, noch een oproep tot toegewijde volharding, noch een pleidooi voor vernieuwing. Het kan heel goed beide zijn. Ja, wees volhardend,

herhaal de oude gebeden, want ze zijn misschien niet tevergeefs geweest, maar probeer ook enkele nieuwe benaderingen om te bidden.

Dit besef helpt me terug te keren naar de "Chazak, chazak..." dat we deze Sjabbat eenstemmig zullen uitroepen. Het is een terugblik op onze maandenlange reis door sefer Shemot. We vieren het feit dat we elke Sjabbat naar sjoel gingen en de heilige woorden hoorden. Velen van ons bestudeerden de tekst op eigen houtje, shnayim mikra v'echad targoem, twee keer het Hebreeuwse origineel en één keer de Aramese vertaling van Onkelos. Sommigen van ons bestudeerden ook Rashi's commentaar. Sommigen doken in de enorme oceaan van commentaren en supercommentaren. We hebben allemaal veel te vieren.

Maar we kunnen niet op onze lauweren rusten. Niemand van ons was perfect. We kunnen allemaal de tijd die we besteden en de intellectuele energie die we besteden aan onze studie van de volgende chumash, van Vayikra, die zijn eigen uitdagingen en beloningen biedt, verbeteren. "Chazak, chazak..." is prospectief. We verbinden ons ertoe onszelf te versterken, om moedig te besluiten om het beter te doen met Vayikra, dan met Shemot. En we weten heel goed dat wanneer we uitroepen: "Chazak, chazak..." enkele maanden vanaf nu, na het voltooien van Vayikra, met de hulp van de Almachtige, we veel te vieren zullen hebben, maar moeten we ook de kracht vinden om ons opnieuw te wijden aan het volgende "grote boek", Bamidbar, (Numeri).

Mag ik suggereren dat dit de reden is waarom we het woord chazak, "wees sterk", twee keer herhalen: één keer om de kracht te vinden om onze prestaties uit het verleden te vieren terwijl we onze onvolkomenheden erkennen en een tweede keer om te bidden voor de kracht om ons opnieuw te wijden aan meer succes in onze toekomstige Tora-studie.

Sta me toe om een andere Talmoedische tekst met u te delen, samen met een Chassidische interpretatie die mijn manier van denken ondersteunt. De talmoedische tekst is te vinden in de Gemara (Nedarim 38a). Het is gebaseerd op een Bijbeltekst die we twee weken geleden lazen in Parshat Ki Tisa (Exodus 31:18). Er staat: "En Hij gaf Mosjé, toen Hij klaar was hem aan te spreken, **"k'chaloto ledaber ito"** op de berg Sinai, twee stenen tafelen..."

De Talmoed suggereert dat de Hebreeuwse uitdrukking voor "Hij eindigde" k'chaloto ככלתו, is wat doet denken aan het Hebreeuwse woord kallah כלה of "bruid", en zo hebben we dit talmoedische juweel:

"Dit leert ons dat Mosjé de Tora bestudeerde en het snel vergat, het herhaaldelijk bestudeerde en het keer op keer vergat, totdat de Almachtige de Tora aan hem gaf als een geschenk, als een bruid aan een bruidegom."

De grote vroege Chassidische meester, Rabbi Menachem Nachum van Tsjernobyl, biedt een zeer leerzame en originele interpretatie van deze talmoedische passage. Ik moet de eer geven aan wijlen Rabbi Dr. Abraham Twerski, van gezegende nagedachtenis, die mijn dierbare mentor en vriend was, die een afstammeling was van de grote Reb Menachem Nachum, en die me introduceerde in zijn voortreffelijk werk, "Maor Einayim".

Ik vat de meester en auteur samen en parafraseer deze:

"Liefde is nooit constant. Het ebt en stroomt. Er zijn momenten waarop liefde intens en perfect is en schijnbaar eeuwig zal duren. De momenten na de chupa, direct na de huwelijksceremonie, wanneer de bruid en bruidegom eindelijk voor het eerst alleen zijn, is een hoogtepunt in een huwelijk. Naarmate de tijd verstrijkt, nemen de emoties van die momenten af, maar niet voor altijd. Er zijn momenten waarop de extatische liefde weer tevoorschijn komt en wordt vernieuwd en vaak verhoogd.

"Zo was ook de Tora als een bruid voor Mosjé. Bij zijn eerste kennismaking met de Hemelse Tora was hij extatisch. Maar die emotie ebde al snel weg. Hij vergat die 'piekervaring'. Dus studeerde hij meer en herwon niet alleen de oorspronkelijke extase, maar overtrof deze. Hij studeerde en vergat, studeerde opnieuw en vergat. Inderdaad, de relatie tussen Mosjé en de Tora weerspiegelde de relatie tussen een bruid en een bruidegom."

En zo is het met ons allemaal, in onze huwelijken, in hechte vriendschappen en in onze relaties met de Almachtige en Zijn Tora. Er zijn piekmomenten die we vieren, maar die momenten vervagen en komen alleen terug met hernieuwde toewijding.

Met de voltooiing van deze Sjabbat van één chumash, hebben we een top bereikt. En er is veel te vieren. Chazak!

Maar dan realiseren we ons dat dit gevoel van voldoening, deze 'liefdeservaring', met de tijd vervagen zal. En dus wijden we onszelf opnieuw toe om een nieuwe liefdeservaring te cultiveren, wanneer we opnieuw zullen vieren en, in slechts een paar korte maanden, opnieuw zullen uitroepen: "Chazak, chazak, v'nitchazek!" (R. Zvi Hersh Weinreb)

Werkelijke boekhouding

De naam van onze parasja, Pekoedé, biedt enorm veel inzicht en perspectief voor een berekend, doelgericht leven. Pekoedé beschrijft een boekhouding; het inventariseren van alle materialen die voor het Misjkan zijn gedoneerd en het nauwkeurig bepalen hoe alles zou worden gebruikt.

Een relevante uitleg over dit idee vinden we in Darash Moshe. Rav Moshe Feinstein zt"l merkt op dat we na ons overlijden verantwoording zullen moeten afleggen over hoe we de vele geschenken die we hadden gekregen, gebruikt hebben. Het belangrijkste geschenk is dat van de tijd. Hoe gebruiken we de tijd die Hasjem ons gegeven heeft? Hoeveel tijd gebruiken we voor de dienst van Hasjem, voor het helpen van anderen, voor het verbeteren van de wereld? Hoeveel tijd verspillen we aan dingen van weinig belang?

De Malbim merkt op dat iemands werkelijke leeftijd bepaald wordt door de hoeveelheid tijd die hij gebruikte om Hasjem te dienen, wat heel anders kan zijn dan iemands chronologische leeftijd. Als zodanig kan men deze aarde vele jaren bewonen, maar slechts een relatief korte tijd 'echt hebben geleefd'.

Het is onze verantwoordelijkheid om elke dag te zien als een zinvolle kans om te stijgen. De Rebbe de Sefat Emet, legt uit over Hillel's beroemde uitspraak: "Im lo achsjav, émataj - Als het niet nu is, wanneer dan wel?" (Avot 1:14) Wat men vandaag kan bereiken, kan onmogelijk morgen gedaan worden, omdat elke dag zijn eigen energie en speciale G-ddelijke facilitering heeft. We kunnen meer in harmonie leven met de kracht van elke dag en ons verbinden met de energie ervan voor echte groei.

Inderdaad, de Rashba vertelt ons dat als we elke ochtend onze handen wassen, we onszelf moeten zien als een nieuw geschapen wezen dat klaar is om grootsheid te bereiken. Niet alleen is elke dag monumentaal, maar elk moment heeft ook een groot potentieel. We zijn dus verplicht om de Sjabbat te ontheiligen om een leven te redden, zelfs als het de persoon een extra moment geeft om te leven. Dit is de les van de Tora voor ons, over de waarde van tijd.

Bovendien kunnen we een boekhouding gebruiken voor de manier waarop we onze sterke punten en speciale kwaliteiten gebruiken die Hasjem ons gegeven heeft. We hebben allemaal een uniek recept van capaciteiten en talenten die we ten volle moeten ontwikkelen. We moeten de tijd nemen om zorgvuldig te evalueren of we onze gaven, op de best mogelijke manier gebruiken.

Rav Moshe zt"l vertelt ons verder om een speciale boekhouding te hebben van onze financiën en middelen. Hoe hebben we ons geld uitgegeven? Hoeveel geld hebben we gegeven aan tsedaka en goede doelen? Hoe hebben we ons de bezittingen toegeëigend die onze Schepper ons gegeven heeft?

In een wereld waar mensen zoveel tijd en geld besteden aan frivole zaken, leert parshat Pekoedé ons om even stil te staan en de balans op te maken. Het is een tijdloze boodschap

die ons aanspoort om te onthouden dat alles wat we hebben van Hasjem komt en dat Hij erop vertrouwt dat we er op de juiste manier gebruik van maken . (R. S.Smiles)

De Romanova-brug

Rav Chaim van Volozhin was één van de belangrijke bijdragers aan de ontwikkeling van het Joodse denken en studie van de Tora aan het begin van de negentiende eeuw. Een van de belangrijkste talmidim en voorlopers van de Vilna Gaon. Rav Chaim gaf de heilige mesora door aan generaties studenten. Hij stichtte de grote Jesjiva van Volozhin, bekend als de Eem haJeshivot, "de Moeder van alle Jesjivot", waar betrokkenheid bij de analytische methodologie van de Gr'a(Vilna Gaon) , een revolutie in Tora-studie teweegbracht. Bekend van zijn klassieke en baanbrekende sefer, de Nefesh haChajim, verstevigde Rav Chaim het intellectuele en spirituele pad van zijn Rebbe, de Vilna Gaon.

Op een dag, toen Rav Chaim met een groep studenten op het punt stond de Romanova-brug over te steken (in het huidige Krasnaya Polyana, Rusland), vroeg hij abrupt aan de koetsier om te stoppen. De Nefesj haChajim keek uit over de rivier beneden en reciteerde met grote kavana de bracha, ברוך שעשה לי נס במקום הזה , "Gezegend is... Degene die op deze plaats een wonder voor mij verricht heeft." Een nieuwsgierige Talmid kon het niet laten om de Rosj Jesjiva te vragen welk wonder hij daar meegemaakt had.

Rav Chaim haalde diep adem en begon het verhaal te vertellen:

"Eens, in een sneeuwstorm, in de ijzingwekkende kou, bedekte een dikke ijslaag de smalle Romanova-brug. Een jonge moeder, die haar kind in een deken gewikkeld hield, baande zich langzaam een weg over de brug. Toen een paardenkoets passeerde, werd de vrouw aan de kant gedwongen. De wind gierde en de vrouw gleed uit en viel. Haar baby tuimelde over de reling naar beneden in het woeste water. Ze schreeuwde het uit, terwijl toeschouwers hulpeloos toekeken hoe de baby in het ijskoude water naar beneden stortte.

"Kreten van afschuw veranderden in zuchten van verbazing toen even later de bundel intact op het woelige water dreef. De baby leek te worden opgetild door een of andere g-ddelijke kracht. Terwijl jonge mannen schreeuwden en met al hun kracht naar de kust renden, werd de baby op wonderbaarlijke wijze op het droge neergezet. Ze tilden het kleine meisje, dat nog steeds warm was en vredig kirde op en brachten haar terug naar de armen van haar moeder.

Dit meisje groeide op en werd een rechtschapen vrouw die bekend staat als Traina, die jaren later met een geleerde trouwde , genaamd R.Shlomo Zalman... en baarde Rav Eliyahu... onze grote leraar, de Gaon van Vilna .

Shabat Shalom

Voor suggesties en commentaar : mobil66@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

(משלי ה:טז) En je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden